АДМІНІСТРАТИВНА ДИГІТАЛІЗАЦІЯ: РОЗВИТОК ПРАВОВИХ ЗАСАД ДИГІТАЛІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В 2003-2013 РОКАХ (ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ЕКСКУРС)

НАДЖАФЛІ Емін - кандидат юридичних наук, докторант Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2551-5871
УДК 340.15.07(477):004"2003/2013"
DOI: https://doi.org/10.32782/ep.2024.2.52

Статтю присвячено історико-правовому аналізові специфіки процесу дигіталізації виконавчої влади в сучасній Україні протягом 2003 – 2013 років, з виокремленням основних правових закономірностей такого процесу. Доведено, що основними правовими особливостями цього етапу дигіталізації виконавчої влади були: запровадження електронної інформаційної системи «Електронний Уряд», із затвердженням переліку і порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»; започаткування процесу надання адміністративних послуг в електронній формі; створення правових засад поступового переходу документообігу в органах виконавчої влади на електронну (цифрову) форму, яка стала рівнозначною з паперовою формою документообігу; започаткуавння формування Реєстру інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем органів виконавчої влади; запровадження елементів електронної форми нормотворчості в органах виконавчої влади; інституціалізація електронних запитів на доступ до публічної інформації; початок переходу системи адміністративних послуг, що надаються органами виконавчої влади, на рейки електронного формату; запровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади. З'ясовано роль і місце Концепції розвитку електронного урядування в Україні 2010 року, в якій були вперше закріплені дефініції електронного урядування та електронного уряду, а також окреслені пріоритетні напрямки дигіталізації виконавчої влади на перспективу.

Ключові слова: дигіталізація, система виконавчої влади, органи виконавчої влади, державне управління, адміністративна реформа.

Постановка проблеми

Дигіталізація в системі виконавчої влади позначає не лише ординарне упровадження ІКТ у практику діяльності відповідних органів, що реалізують державно-управлінські функції повноваження, але й знаменує собою глибинну трансформацію самого управлінського процесу під впливом застосування в управлінській діяльності ІКТ, торкаючись трансформаційним впливом таких його сегментів: а) принципів діяльності публічних інституцій та їх функціонерів; б) організаційно-структурних та компетенційних характеристик правового статусу органів виконавчої влади; в) способів управлінського впливу цих органів на суспільні відносини [1, с. 26].

Важливість дигіталізації виконавчої влади визначена в Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, Стратегії розвитку інформаційного суспільства, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Концепції розвитку електронного урядування в Україні до 2020 року, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року [2, с. 23].

Відтак, вище зазначені міркування детермінують необхідність ретроспективного аналізу сутності, змісту, спрямованості, ета-

пів, напрямків і закономірностей дигіталізації виконавчої влади в Україні, що набули певного історико-правового і теоретико-правового характеру і значення.

Формулювання мети статті

Мета статті полягає в історико-правовому аналізові специфіки процесу дигіталізації виконавчої влади в сучасній Україні в період 2003 – 2013 років, з виокремленням основних правових закономірностей такого процесу.

Стан дослідженості проблеми

Проблематику дигіталізації системи виконавчої влади стали інтенсивно розробляти вітчизняні вчені – як теоретики права, так і дослідники-конституціоналісти, адміністративісти, фахівці з інформаційного та господарського права (О. Дніпров [3], М. Загрійчук [4], В. Марченко [5], М. Міхровська [6], Н. Новицька [7], В. Топчій [8], Є. Фролова [9], М. Хаустова [10], О. Шаповалова [11] тощо). При цьому науково-правове осмислення специфіки такої дигіталізації в 2003-2013 роках є вочевидь недостатнім, що спонукає до поглибленого вивчення цього процесу у пропонованій статті.

Виклад основного матеріалу

Своєрідним правовим «стартом» цього етапу дигіталізації виконавчої влади вважаємо прийняття Постанови Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» від 24 лютого 2003 року № 208 [12], якою, зокрема, було передбачено створення та інтеграцію електронних інформаційних систем і ресурсів в Єдиний веб-портал органів виконавчої влади та надання інформаційних та інших послуг через електронну інформаційну систему «Електронний Уряд».

Практично відразу після цього кроку на значущості запровадження інформаційної системи «Електронний Уряд» для системи виконавчої влади акцентували увагу українські вчені [13]. Продовженням цього курсу стала Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів, що була затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 травня 2003 року № 259-р. [14].

Тим самим було започатковано процес надання адміністративних послуг в електронній формі.

Надалі, відбулося ухвалення Верховною Радою України Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року № 851-IV [15], що заклав засади поступового переходу документообігу в органах виконавчої влади на електронну (цифрову) форому, яка спочатку стала рівнозначною з паперовою формою документообігу [16, с. 81]. Головне призначення електронної форми документообігу – «автоматизувати весь комплекс робіт з електронними документами: введення їх у систему, їх реєстрацію, розподіл і розсилання, редагування, оперативне збереження, пошук і перегляд, відтворення, контроль виконання, розмежування доступу до них тощо» [17, с. 24].

Практичному втіленню в життя електронної форми документообігу в органах виконавчої влади сприяло й ухвалення Закону України «Про електронний цифровий підпис» від 22 травня 2003 року № 852-IV, що набув чинності з 1 січня 2004 року [18]. Адже, електронний цифровий підпис (далі – ЄЦП) використовувався органами виконавчої влади як суб'єктами електронного документообігу для ідентифікації підписувача та підтвердження цілісності даних в електронній формі (стаття 4 Закону) [18].

Закономірно, що незабаром після введення в дію законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис» у їх розвиток Кабінетом Міністрів України був затверджений Типовий порядок здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади від 28 жовтня 2004 року № 1453. Проте зазначений документ все ж не спричинив масового впровадження електронного документообігу в органах виконавчої влади [19, с. 27], оскільки не фіксував строків упровадження нової форми документообігу цих органів, а також не закріплював здійснення обов'язкового моніторингу за перебігом цього процесу.

Важливе значення для поглиблення дигіталізації виконавчої влади в Україні на ранніх стадіях цього процесу мав і Указ Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» від 20 жовтня 2005 року №1497/2005, в якому було визнано, що «розвиток в Україні інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційних технологій в усіх сферах суспільного життя, діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним із пріоритетних напрямів державної політики» [20].

Поряд з цим, Верховна Рада України своєю Постановою від 4 листопада 2005 року № 1497/2005 затвердила «Завдання Національної програми інформатизації на 2006–2008 роки», в яких було передбачено комплексне вирішення низки проблем правового та організаційного характеру, що стояли на заваді широкому впровадженню перспективних ІКТ у сфері державного управління, зокрема визначення організаційно-правових засад впровадження електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису, розвитку інформаційної системи «Електронний Уряд», забезпечення антивірусного захисту інформації, захисту національного сегмента Інтернету, боротьби з комп'ютерною злочинністю [21].

Особливе значення для подальшого інституційно-правового й політико-ідеологічного забезпечення процесів дигіталізації системи органів виконавчої влади України мало ухвалення Закону «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V [22]. Упровадження Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки повинно було, відповідно до Закону, активізувати участь громадян в управлінні державою та сприяти розвитку демократії, а також підвищити ефективність державного управління.

Для прискорення попереднього погодження проектів нормативно-правових актів, доведення інформації про порядок денний засідань Кабінету Міністрів України, урядових комітетів і нарад та відповідних матеріалів, оперативного доведення інформації, що передбачає вжиття невідкладних заходів, а також для обміну інформацією між органами виконавчої влади та Секретаріатом Кабінету Міністрів України була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про електронний обмін службовими документами в органах виконавчої влади» від 17 липня 2009 року № 733.

З одного боку, підсумковим (у сенсі узагальнення пройденого шляху й фіксації актуального стану), а з другого боку, перспективним рішенням (у сенсі визначення стратегії дигіталізації виконавчої влади) стало прийняття Кабінетом Міністрів України Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року № 2250-р. [23] У ній уперше на нормативному рівні були закріплені дефініції електронного урядування (як форми організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням ІКТ для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян) [23] та електронного уряду (як головної складової електронного урядування [23]; єдиної інфраструктури міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб'єктами господарювання [23]), що стали використовуватися у вітчизняній юридичній та в управлінській науках як базові аж до ухвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 649-р [24].

Варто зазначити при цьому, що в сучасній українській правовій науці О. Берназюком була висловлена думка, що з прийняттям згаданої Концепції «було суттєво розширено сферу застосування цифрових технологій» [25, с. 46], зокрема у сфері виконавчої влади. Проте, на нашу думку, це не зовсім так: сама по собі згадана Концепція не містила нормативних приписів імперативного характеру, а, швидше, виступала в ролі констатуючого наявний стан дигіталі-

зації документу та проектувала низку кроків у напрямі дигіталізації виконавчої влади. Тим самим, фактично констатувалася недостатність зусиль органів виконавчої влади зі здійснення дигіталізації системи державного управління, без участі парламенту, а так само підводилася певна ідейна «база» під необхідність ухвалення Верховною Радою України необхідних законодавчих рішень у цьому напрямі.

Такі рішення незабаром були прийняті, зокрема на рівні базових для функціонування всієї системи органів виконавчої влади в державі законів «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим», «Про доступ до публічної інформації». Так, Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 7 жовтня 2010 року № 2591-VI передбачив оприлюднення на офіційному веб-сайті Уряду проектів урядових актів та прийнятих в установленому порядку постанов Кабінет Міністрів України (частина четверта статті 51, частина четверта статті 53) [26]. Аналогічно, Законом України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим» від 16 червня 2011 року № 3530-VI було передбачено оприлюднення лише постанов Ради міністрів Автономної Республіки Крим на її офіційному веб-сайті, що має здійснюватися в порядку, встановленому цим органом (частина шоста статті 52) [27]. Характерно, що в Законі України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI ідентичні норми стосовно актів цих органів (частина шоста статті 15) стосувалася оприлюднення на вебсайтах лише наказів міністерств [28]. При цьому чомусь оминалися інші центральні органи виконавчої влади; крім того, були відсутні норми щодо оприлюдення проектів наказів міністерств на веб-сайтах цих органів. Отже, норми трьох згаданих вище законів засвідчили відступність єдиного уніфікованого підходу законодавця, принаймні на той час, стосовно закріплення елементів дигіталізації виконавчої влади в аспекті оприлюднення на відповідних веб-сайтах актів та проектів актів цих органів [29, с. 15] та, по суті, на законодавчому рівні закріпили положення, вміщені ще у Постанові Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі «Інтернет» інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 4 січня 2002 року № 3 [30].

Характерно, що, поряд із систематизацією правових положень щодо дигіталізації виконавчої влади, у цей період стала помітною тенденція і до диференціації цієї дигіталізації в межах окремих підсистем виконавчої влади, зокрема, на рівні податкових і митних органів. Так, у Податковому кодексі України, прийнятому 2 грудня 2010 року [31], серед іншого, також були передбачені елементи дигіталізації виконавчої влади, що стосувалися зокрема податкових і митних органів. Цим Кодексом було також установлено, що центральний орган виконавчої влади, відповідальний за процеси інформатизації в Україні, впроваджує та утримує автоматизовану систему «Єдине вікно подання електронної звітності» для надання послуг з подання за допомогою мережі Інтернет в електронному вигляді звітності, обов'язковість подання якої встановлено законодавством, до міністерств, інших органів державної влади та фондів загальнообов'язкового державного страхування (стаття 49) [32, с. 70].

З метою забезпечення прозорості та відкритості діяльності органів виконавчої влади і створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації (розпорядниками якої є переважно органи виконавчої влади), було прийнято Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI [33]. Він передбачив серед джерел доступної інформації офіційні веб-сайти в мережі Інтернет, єдиний державний веб-портал відкритих даних (стаття 5) [33]; установлював обов'язок органів виконавчої влади як розпорядників інформації оприлюднювати адреси свого офіційного веб-сайту та електронної пошти (стаття 15) [33]; визначив, що забезпечення доступу до системи обліку, що містить інформацію про документ, що знаходиться у суб'єкта владних повноважень, забезпечується шляхом оприлюднення на офіційних веб-сайтах суб'єктів владних повноважень такої інформації (стаття 18) [33]. Загалом же, інституціалізація електронних запитів на інформацію шляхом заповнення онлайн-фор-

ми або надсилання запиту на електронну пошту визнано вагомим здобутком дигіталізації діяльності виконавчої влади у сфері реалізації інформаційних прав [34, с. 74].

З-поміж заходів, що мали тривалий політико-ідеологічний ефект у сфері дигіталізації виконавчої влади, слід відзначити приєднання України в 2011 році до Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», внаслідок чого вона зобов'язалася впроваджувати принципи Декларації Відкритого Уряду щодо відкритості і прозорості державної політики.

У відповідності до цієї ініціативи розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 року № 220-р був схвалений План дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» [35]. У ньому був використаний концепт електронного урядування як ключовий для дигіталізації виконавчої влади, було сформульоване завдання «забезпечення належного врядування шляхом підвищення якості надання адміністративних послуг і впровадження електронного урядування», констатовано недостатній рівень впровадження нових ІКТ у державне управління з метою забезпечення потреб громадян, сформульовано в якості пріоритетного завдання «підвищення ефективності державного управління, зокрема шляхом застосування електронних технологій», для чого заплановано впровадити новітні ІКТ.

Вагоме значення для поглиблення дигіталізації виконавчої влади мало ухвалення й реалізація Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 року № 5203-VI [36]. Цей правовий акт відкрив шлях планомірному переходу системи адміністративних послуг, що надаються органами виконавчої влади, на рейки електронного формату. Тим самим він «дав змогу змінити ідеологію відносин між владою та громадянином й створив умови для широкого впровадження центрів надання адміністративних послуг в Україні» [37, с. 105]. Незабаром Постановою Уряду від 3 січня 2013 року № 13 на виконання цього Закону був затверджений Порядок ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг. Відтак, електронна та дистанційна форми взаємодії, упроваджувані згідно із Законом України «Про адміністративні послуги» до практики діяльності органів виконавчої влади, суттєво збільшили відкритість останніх та сприяли подоланню бюрократичних перешкод в отриманні громадянами різноманітних адміністративних послуг [38, с. 98].

Важливим внутрішньоорганізаційним питанням електронної взаємодії між самими органами виконавчої влади були присвячені кілька прийнятих Урядом України актів, зокрема розпорядження «Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади» від 28 грудня 2011 року № 1363-р, постанова «Деякі питання електронної взаємодії органів виконавчої влади» від 18 липня 2012 року № 670, розпорядження «Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» від 5 вересня 2012 року № 634-р, розпорядження «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» від 11 липня 2013 року № 517-р.

Цими актами була запроваджена цілісна система електронної взаємодії органів виконавчої влади, призначена для автоматизації процесів створення, відправлення, передавання, одержання, оброблення, використання, зберігання, знищення електронних документів та копій паперових документів в електронному вигляді з використанням ЕЦП, які не містять інформацію з обмеженим доступом, та контролю за виконанням актів, протокольних рішень Уряду України та інших документів.

Важливе концептуальне значення для дигіталізації виконавчої влади мала схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386-р Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, розрахована до 2020 року. На основі вищезгаданої Стратегії було прийнято низку спеціальних нормативно-правових актів, що регулюють відносини щодо дигіталізації виконавчої влади, що позначило визнання факту, що від обсягу, швидкості та якості об-

робки інформації значною мірою залежить ефективність управлінських рішень, зростає значення методів управління з використанням ІКТ соціальними та економічними процесами тощо.

Висновки

Домінуючою парадигмою цього етапу дигіталізації виконавчої влади (2003 – 2013 роки), покладеною в основу правової стратегії дигіталізації, стала ідеологія державоцентризму, що вивищувала роль держави у впровадженні дигіталізаційного курсу, перетворювала суспільство на пасивного реципієнта спущених згори державних ініціатив, а також применшувала роль і значення прав людини.

Основними правовими особливостями цього етапу дигіталізації виконавчої влади були такі: запровадження електронної інформаційної системи «Електронний Уряд», із затвердженням переліку і порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»; започаткування процесу надання адміністративних послуг в електронній формі; створення правових засад поступового переходу документообігу в органах виконавчої влади на електронну (цифрову) форму, яка стала рівнозначною з паперовою формою документообігу; започаткування формування Реєстру інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем органів виконавчої влади; запровадження елементів електронної форми нормотворчості в органах виконавчої влади; інституціалізація електронних запитів на доступ до публічної інформації; початок переходу системи адміністративних послуг, що надаються органами виконавчої влади, на рейки електронного формату; запровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади.

Уперше була ухвалена Концепція розвитку електронного урядування в Україні, в якій були закріплені дефініції електронного урядування та електронного уряду, а також окреслені пріоритетні напрямки дигіталізації виконавчої влади на перспективу.

Література

1. Ківалов С. В. Щодо системності адміністративно-правового мислення в умовах розвитку цифровізаційних векторів врядування. *Адміністративістика в умовах цифровізації : теорія, правове регулювання, практика* : монографія / авт. колектив: С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, Т. А. Латковська та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 5-42.

2. Мохова Ю. Л. Державні механізми розвитку електронного урядування в умовах цифрових трансформацій України : дис. ... д-ра наук з державного управління : 25.00.02. Миколаїв, 2021. 490 с.

3. Дніпров О. С. Поняття, суть та передумови впровадження електронного урядування в Україні. *Право і суспільство*. 2018. № 5. С. 144–150.

4. Загрійчук М. Ю. Адміністративно-правові засади цифрової трансформації регіону : автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 24 с.

5. Марченко В. В. Електронне урядування в органах виконавчої влади : адміністративно-правові засади : монографія. Харків: Панов, 2016. 444 с.

6. Міхровська М. С. Розвиток електронного урядування як одне з пріоритетних завдань реформи публічної влади в Україні. *Актуальні питання державотворення в Україні :* матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23 трав. 2014 р.) / Редкол.:д.ю.н. І.С. Гриценко (голова), проф. П.С. Берзін (заст. голови), к.ю.н. І.С. Сахарук (відп. ред.). Київ : Прінт-Сервіс, 2014. С. 111–113.

7. Новицька Н. Б. Організаційно-правові аспекти інформаційної культури в управлінській діяльності : автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2007. 19 с.

8. Топчій В. В., Бодунова О. М. Цифрова трансформація як об'єкт публічного адміністрування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Вип. 2. Т. 2. С. 57-62.

9. Фролова Є. І. Цифровізація публічного адміністрування : методологічний аспект. *Адміністративістика в умовах цифровізації : теорія, правове регулювання, практика :* монографія / авт. колектив : С. В. Ківалов,

Л. Р. Біла-Тіунова, Т. А. Латковська та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 185-223.

10. Хаустова М. Г. Державна політика в умовах цифровізації суспільства. Міжнародний досвід реалізації програм та стратегії цифровізації. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2022. № 7. С. 209-216.

11. Шаповалова О. В. Правові засади впорядкування електронних публічних реєстрів в Україні. *Актуальні проблеми права : теорія і практика : збірник наукових праць.* Сєвєродонецьк, 2019. № 2 (38). С. 47-53.

12. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. № 208. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/208-2003-%D0%BF.*

13. Голобуцький О. П., Шевчук О. Б. Електронний уряд / Інститут інформаційного суспільства. Київ : ЗАТ «Атлант UMS», 2002. 173 с.

14. Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів : затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.05.2003 р. № 259-р. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-%D1%80#Text*.

15. Про електронні документи та електроний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2003, № 36, ст. 275.

16. Новицька Н. Електронний документообіг та електронний цифровий підпис як елементи інформаційної культури. *Правова інформатика*. 2006. № 4 (12). С. 76- 81.

17. Політанський В. С. Теоретико-правові засади системи електронного документообігу в Україні. *Право і суспільство*. 2021. № 1. С. 22-27.

18. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2003, № 36, ст. 276.

19. Вітер М. Б. Правове регулювання електронної інформаційної взаємодії державних органів. *Правова інформатика*. 2013. № 3(39). С. 26-34.

20. Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій : Указ Президента України від 20.10.2005 р. № 1497/2005. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1497/2005#Text*.

21. Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006-2008 роки : Постанова Верховної Ради України від 04.11.2005 р. № 3075-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 2-3, ст.51.*

22. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text*.

23. Концепція розвитку електронного урядування в Україні : затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250-р. *Офіційний вісник України,* 2010 р., № 97, ст. 3443.

24. Концепція розвитку електронного урядування в Україні : затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text*.

25. Берназюк О. О. Історико-правова періодизація розвитку цифрових технологій у праві. *Национальный юридический журнал : теория и практика*. Кишинёв, 2017. № 12. С. 45-49.

26. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 07.10.2010 р. № 2591-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2011, N 9, ст. 58.

27. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16.06.2011 р. № 3530-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2012, № 2-3, ст. 3.

28. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011,* N 38, ст.385.

29. Корж І. Ф. Веб-сайти органів державної влади та органів місцевого самоврядування : механізми доступу до публічної інформації. *Інформація і право*. 2018. № 2 (25). С. 9-15.

30. Про Порядок оприлюднення у мережі «Інтернет» інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF.*

31. Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 р. № 2755-V. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112.

32. Подольська А. А. Тенденції діджиталізації податкових процедур та їх вплив на методи здійснення податкового контролю. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 3. С. 67-71.

33. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. *ВВР України*, 2011, № 32, ст. 314.

34. Капліна Г. А., Лєонова Д. О. Право на доступ до публічної інформації в контексті технологій цифровізації. *Актуальні проблеми права : теорія і практика*. 2020. № 1 (39). С. 74-80.

35. План дій з впровадження в Україні Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 р. № 220-р. URL : *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2012-%D1%80#Text*.

36. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI**.** *Відомості Верховної Ради (ВВР),* 2013, № 32, ст. 409.

37. Подзігун Г. В. Публічне адміністрування у сфері цифрової трансформації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 196 с.

38. Берназюк О. О. Цифрові технології у праві : тенденції та перспективи розвитку : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2021. 541 с.

Najafli Emin
E-mail: Nadjafly@ukr.net

ADMINISTRATIVE DIGITALIZATION: DEVELOPMENT OF THE LEGAL PRINCIPLES OF EXECUTIVE AUTHORITY DIGITALIZATION IN 2003-2013. (HISTORICAL AND LEGAL EXCURSION)

The article is devoted to the historical and legal analysis of the specifics of the process of digitization of the executive power in modern Ukraine during 2003-2013, with the main legal regularities of such a process being highlighted. It is shown that the dominant paradigm of this stage of digitalization of the executive power, laid as the basis of the legal strategy of digitalization, became the ideology of state-centrism, which exalted the role of the state in the implementation of the digitalization course, turned society into a passive recipient of state initiatives brought down from above, and also downplayed the role and importance of human rights. Such a paradigm could not be a stable legal basis for the successful completion of digitalization as a legal process, caused the «fragility», half-heartedness and incompleteness of many positive initiatives and achievements in this direction, and soon had to cause a revision of its ideological and conceptual foundations. It has been proven that the main legal features of this stage of digitalization of the executive power were: the introduction of the electronic information system «Electronic Government», with the approval of the list and order of providing information and other services using the electronic information system «Electronic Government»; starting the process of providing administrative services in electronic form; creation of the legal basis for the gradual transition of document circulation in the bodies of executive power to electronic (digital) form, which has become equivalent to the paper form of document circulation; initiation of the formation of the Register of information, electronic communication and information and communication systems of executive authorities; introduction of elements of the electronic form of rule-making in the bodies of executive power; institutionalization of electronic requests for access to public information; the beginning of the transition of the system of administrative services provided by the executive authorities to the rails of the electronic format; introduction of a system of electronic interaction of executive authorities. The role and place of the 2010 concept of e-governance development in Ukraine, in which the definitions of e-governance and e-government were fixed for the first time, as well as the priority directions of digitization of the executive power for the future, were clarified.

Keywords*: digitalization, system of executive power, bodies of executive power, state administration, administrative reform.*